

Djurhälsa år 2008

Animal health 2008

I korta drag

Orsaker till allmänbehandling med antibiotika

I denna statistik finns inte data för år 2008 med. Juverinflammation var 2007 fortfarande den vanligaste orsaken till allmänbehandling med antibiotika till nöt. För häst var sår och andra skador vanligast och för gris var det hälta och andra symtom från leder och klövar.

Kalvdödlighet hos olika nötkreatursraser

Tabellen är uppdelad efter kön och ras och visar hur många kalvar som dör inom en månad efter födseln. Generellt är dödligheten något högre för tjurkalvar än för kvigkalvar. Det är framför allt en hög dödlighet bland tjurkalvar av rasen Jersey, detta kan troligtvis förklaras av att en hel del friska tjurkalvar har avlivats av ekonomiska skäl.

Sjuklighet hos mjölkkor i besättningar av olika storlek

Några sjukdomar har jämförts i olika besättningsstorlekar. Kalvningsförlamning och acetonemi minskar med ökande besättningsstorlek medan juverinflammation och övriga sjukdomar ökar.

Sjuklighet hos mjölkkor i respektive ras

Svensk låglandsboskap har den högsta andelen sjukdomar jämfört med övriga raser.

Elisabeth Mustonen, Enheten för veterinära frågor, 036 – 15 63 58
Tomas Eriksson, Statistikenheten 036 – 15 56 98
statistik@jordbruksverket.se

Statistiken har producerats av Statens Jordbruksverk, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1404-5834 Serie JO – Jordbruk, skogsbruk och fiske. Utkom den 13 oktober 2009.
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Mats Wadman, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Tabeller	8
Teckenförklaring	8
1. De vanligaste orsakerna till allmänbehandling med antibiotika, andelar av alla rapporterade behandlingar åren 2005, 2006 och 2007, procent	9
2. Antal levande födda kalvar som dör inom en månad per ras och kön 2008	10
3a. Sjuklighet hos mjölkkor efter besättningsstorlek och sjukdom, procent av alla djur ingående i kokontrollen 2008/09	11
3b. Sjuklighet hos mjölkkor efter ras och sjukdom, procent av alla djur ingående i kokontrollen 2008/09	11
4. Fördelning av kolikfall hos häst i procent under årets månader, 2008	12
Fakta om statistiken	13
Detta omfattar statistiken	13
Så görs statistiken	13
Statistikens tillförlitlighet	14
Bra att veta	14
Annan statistik	15
Elektronisk publicering	15
In English	16
Summary	16
Calf mortality among different breeds of cattle	16
Frequency of disease in dairy herds of various sizes	16
Frequency of disease in dairy herds from different breeds	16
Occurrence of colic in horses – seasonal variations	16
List of tables	16
List of terms	17

Statistiken med kommentarer

Statistikområdet djurhälsa avser att belysa hälsan hos lantbrukets djur. Djurhälsa definieras som individens, gruppens och besättningens frihet från sjukdomar, skador och andra lidanden. Exempelen har valts för att visa möjligheterna att ta fram intressanta uppgifter om olika djurslag men framför allt för nötkreatur. Under lång tid har nötkreaturen registrerats med unika besättnings- och ID-nummer. Det har gett stora möjligheter att använda statistiken i det förebyggande djurhälsoarbetet.

Orsaker till allmänbehandling med antibiotika i djurhållningen (Tabell 1)

Data i årets statistik omfattar endast åren 2005–2007. För 2008 har denna sammanställning inte gjorts. Urvalskriterierna för diagnoser har sedan tidigare varit ett problem och behöver ändras, vilket gör att jämförelse med tidigare år inte skulle vara möjlig. Till nästa års statistik kommer urvalet att korrigeras för alla de år som ingår i statistiken, så en jämförelse åter blir möjlig.

Antibiotika används för att bekämpa infektioner med bakterier. Många olika typer av mediciner innehåller bakteriedödande eller hämmande substanser. Det finns antibiotika som används lokalt på kroppen t.ex. i hudsalvor eller i ögon-droppar. Vid många tillfällen vill man ha en spridning av antibiotika med blodet till de delar av kroppen som är infekterade. Sådan allmänbehandling kan tillföras genom injektioner eller via foder eller dricksvatten. Hos idisslare och häst är foderantibiotika olämpligt då även nyttiga mikroorganismer i mage och tarm påverkas. Ett annat problem med behandling via fodret är att aptiten hos sjuka djur kan variera och därmed medicindosen. Inom grisuppfödningen förekommer en del foderantibiotika oftast i samband med att besättningen har haft hälsostörningar på ett stort antal djur.

I den redovisade statistiken har fördelningen mellan olika sjukdomar eller symptom, som föranlett behandling med injektionspreparat, kunnat beräknas genom veterinärernas rapporter till Jordbruksverket. En svårighet vid beräkningarna har varit att skilja ut diagnoser eller grupper av diagnoser. Veterinärerna kan välja diagnoser på olika nivåer. En diagnos kan vara allmän t.ex. ”symtom på infektionssjukdom” eller specifik t.ex. ”klövspaltsinflammation”. Det gör att de redovisade siffrorna kan bli för låga för vissa sjukdomar men de kan ändå ge en fingervisning om orsakerna som vanligen leder till antibiotikabehandling. Mastit på nötkreatur är ett undantag. Där anges av tradition alltid en specifik diagnos. Behandlingar med antibiotika avsett för lokalanvändning har inte tagits med i rapporten. Inte heller behandlingar via foder eller dricksvatten är med.

Vid grupperingen av diagnoserna har hänsyn tagits till de vanligast förekommande behandlingarna för respektive djurslag.

För häst är olika skador den vanligaste orsaken till antibiotikabehandling. I statistiken har alla traumatiska orsaker till antibiotikabehandling sammanförts i en grupp.

Nötkreaturen skiljer ut sig genom att de har en specifik diagnos som står för två tredjedelar av alla behandlingarna. Juvurinflammation (mastit) på mjölkkor är en mycket stor anledning till antibiotikaanvändning inom djurhållningen och har varit det under lång tid (se även statistik över juvurinflammation i mjölkko-besättningar av olika storlek i tabell 3).

Gris och får har inte någon utpräglad sjukdomsorsak som dominerar. Det låga antalet får som ligger till grund för statistiken ska ses mot bakgrund av att enskilda får representerar ett förhållandevis lågt värde. Ett sjukdomsfall på ett får motiverar inte så ofta ekonomiskt en veterinärbehandling.

Antalet behandlingar som statistiken bygger på återspeglar inte verkligheten då det finns brister i rapporteringen. Det är också viktigt att veta att antalet rappor-

terade behandlingar innefattar behandling av antingen en individ, en grupp eller en besättning. Antal behandlingar motsvarar alltså inte antalet behandlade djur. I en svinbesättning t.ex. behandlas ofta en hel grupp.

Kalvdödlighet (Tabell 2)

Den första levnads månaden för kalvar är den mest riskfyllda tiden. Framför allt luftvägs- och tarminfektioner kan bli allvarliga hot. Alla dödsfall på nötkreatur rapporteras till Jordbruksverkets centrala djurdatabas (CDB). Det går därför att få en bra bild av frekvensen av kalvar som dör under sin första månad. I statistiken går det inte att skilja på de kalvar som har dött på grund av sjukdom eller avlivats av andra orsaker. För vissa mindre raser av mjölktyp har uppfödning- kostnaderna ibland överstigit värdeökningen av kalven. Den höga andelen dödsfall på kalvar både av han- och honkön av rasen Jersey kan troligen förklaras av att en hel del friska kalvar har avlivats av ekonomiska skäl.

Sjuklighet hos mjölkkor (Tabell 3)

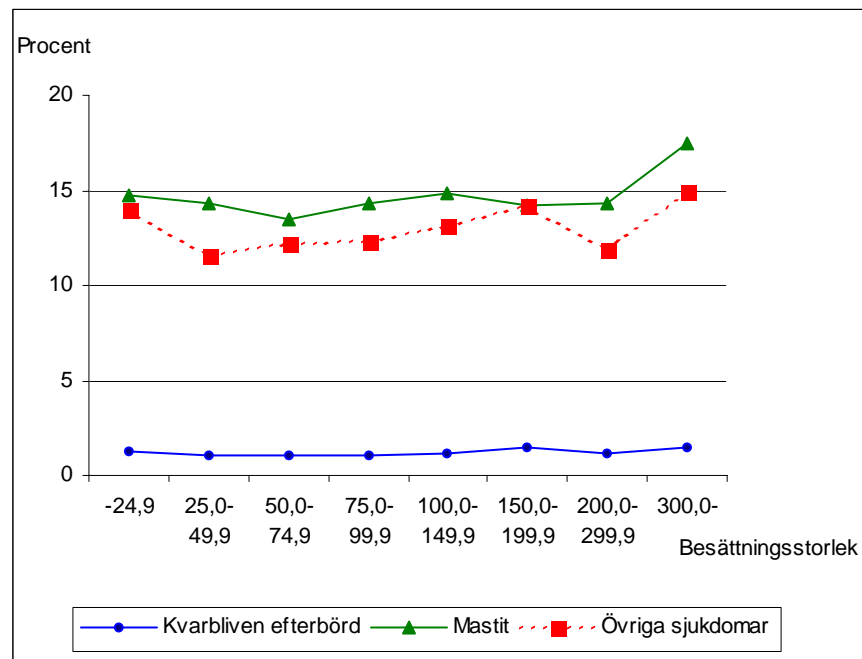
Juverninflammation, även kallat mastit, är den mest förlustbringande sjukdomen inom mjölkproduktionen. Stora ansträngningar görs på flera områden för att få ner frekvensen sjuka djur. Ett led i bekämpningen är att noggrant registrera mastitfallen. Veterinärernas journalföring rapporteras till Jordbruksverket. Därifrån förs data angående nötkreaturen över till branschorganisationen Svensk Mjolk. Uppgifterna används sedan i avelsarbetet för att få fram mer motståndskraftiga djur.

I Figur A och B visas frekvensen av några sjukdomar i besättningar av olika storlek. I Figur C visas förekomsten av mastit och kalvförlamning samt övriga sjukdomar i respektive ras.

I större besättningar är mastitfrekvensen högre. En förklaring till att vissa sjukdomar ökar i frekvens med besättningens storlek kan vara att smittrycket stiger med antalet djur som hålls i samma byggnad. Uppgifterna kommer från Svensk Mjolk och avser förhållanden i kontrollanslutna besättningar under kontrollåret 2008/09 (1 sept-31 aug).

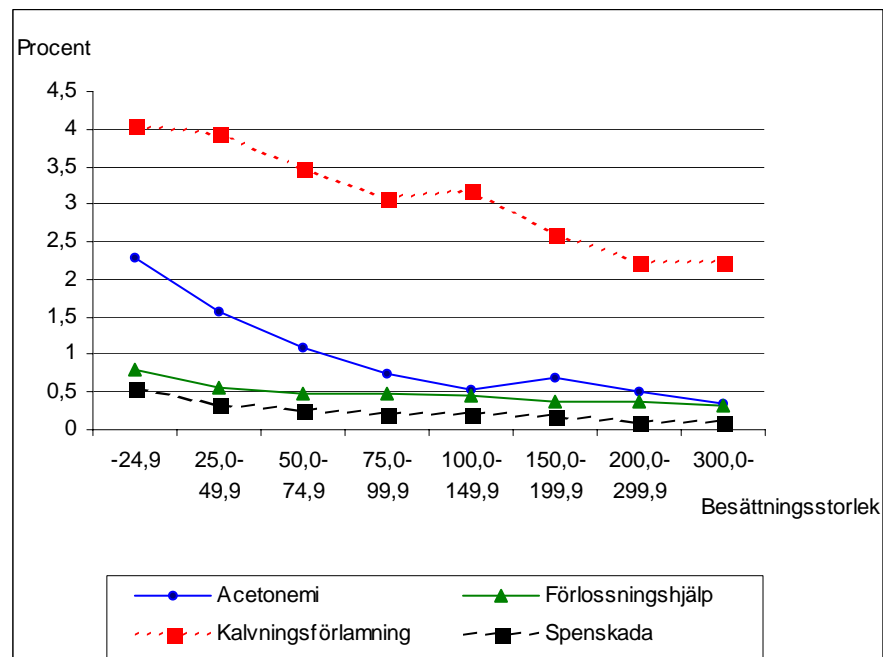
Det är inte bara mastitfrekvensen som är högre i stora besättningar, generellt sett har dessa besättningar en ökad sjukdomsfrekvens.

Figur A. Sjukdomar hos mjölkkor som ökar i frekvens med besättningens storlek 2008/09

De sjukdomar som minskar tydligast med ökande besättningsstorlek är i hög grad utfodringsbetingade. Det kan antas att i större besättningar finns mer teknik för utfodringsoptimering och foderstyrning vilket ger en mer behovsanpassad utfodring.

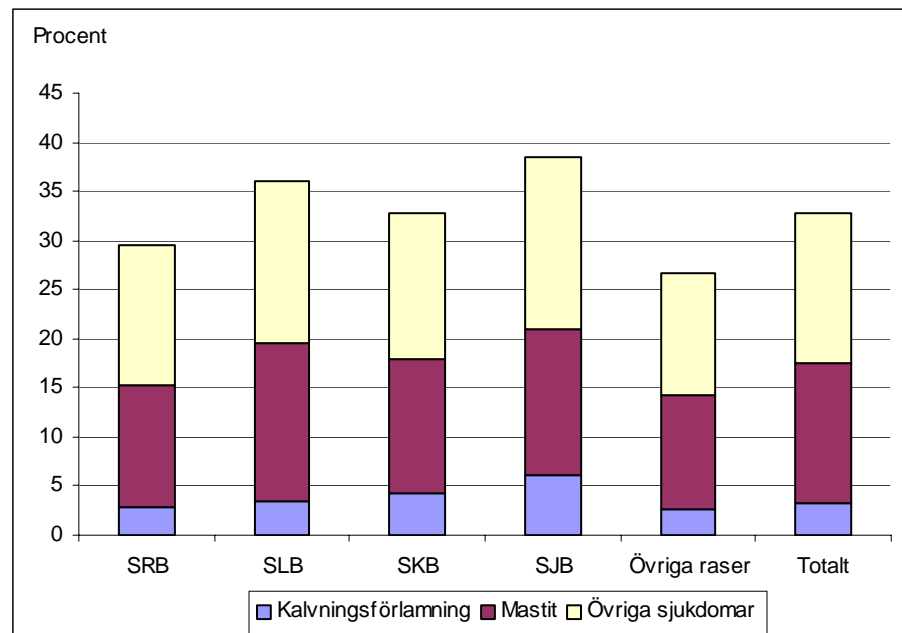
Figur B. Sjukdomar hos mjölkkor som minskar i frekvens med besättningens storlek 2008/09

Svensk jersey har ökad sjuklighet under kontrollåret 2008/09 jämfört med 2007/08 och är detta år den ras som har mest sjuklighet. Det är framför allt kalvningsförlamning och övriga sjukdomar som har ökat, medan kvarbliven efterbörd och acetonemi har minskat för svensk jersey.

Den dominerande enskilda sjukdomen är juverinflammation för alla raser.
Svensk låglandsboskap är den ras som har störst andel juverinflammationer.

Figur C. Förekomst av vissa sjukdomar hos mjölkkor efter ras 2008/09

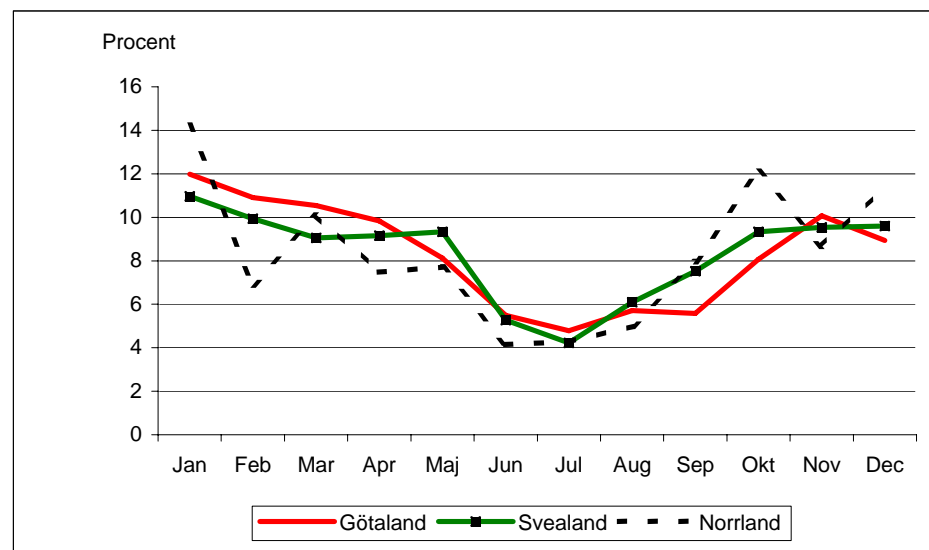

Kolikfall hos hästar (Tabell 4)

Kolik hos häst förlöper ibland dramatiskt och leder ofta till veterinärbehandling. Begreppet kolik kan innefatta förstoppning, tarmlägesförändringar eller diffusa buksmärter av okänd orsak. Rätt utfodring och motion motverkar uppkomsten av många kolikfall.

I diagrammet visas fördelningen av kolikfall under året uppdelat i tre regioner i Sverige. Det är inga större skillnader mellan regionerna.

Det framgår att kolikfallen minskar drastiskt under sommarmånaderna när hästarna går på bete. Detta visar vikten av att hästarna får gå på bete. Statistiken bygger på veterinärernas journalföring som rapporteras vidare till Jordbruksverket.

Figur D. Fördelning av kolikfall hos häst under årets månader 2008

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
0,0	Mindre än 0,05	Less than 0.05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable
*	Preliminär uppgift	Provisional figure

1. De vanligaste orsakerna till allmänbehandling med antibiotika, andelar av alla rapporterade behandlingar åren 2005, 2006 och 2007, procent

1. The most common reasons for general treatment with antibiotics, percentage of all reported treatments during 2005, 2006 and 2007

	2005	2006	2007	Antal rapporterade behandlingar 2005	Antal rapporterade behandlingar 2006	Antal rapporterade behandlingar 2007
Häst				11 178	11 549	10 911
Skador	33	32	35			
Lymfangit (lymfkärlsinflammation)	7	8	7			
Sjukdomar i andningsorgan	6	6	7			
Övriga	54	54	51			
Summa	100	100	100			
Nöt				120 059	117 817	108 409
Juverinflammation	67	67	66			
Hälta samt symptom från leder och klövar	11	11	13			
Sjukdomar i andningsorgan	3	3	4			
Övriga	19	19	17			
Summa	100	100	100			
Gris				11 007	11 083	10 627
Hälta samt symptom från leder och klövar	25	25	23			
Juver- eller livmoderinflammation	19	18	18			
Diarré sjukdomar	12	12	14			
Övriga	44	43	45			
Summa	100	100	100			
Får				1 717	1 941	1 982
Juverinflammation	23	25	24			
Komplikationer vid dräktighet och förlossning	19	15	14			
Sjukdomar i andningsorgan	9	9	8			
Övriga	49	51	54			
Summa	100	100	100			

Källa: Jordbruksverkets djursjukdatabas

2. Antal levande födda kalvar som dör inom en månad per ras och kön 2008

2. Number of (liveborn) calves that die within one month of birth, ordered according to breed and sex, 2008

Ras	Tjurkalvar			Kviggkalvar			Totalt		
	Totalt antal födda	Antal kalvar som dött under första levnads-månaden	Andel, procent	Totalt antal födda	Antal kalvar som dött under första levnads-månaden	Andel, procent	Totalt antal födda	Antal kalvar som dött under första levnads-månaden	Andel, procent
Svensk röd och vit boskap	69 380	1 599	2,3	65 029	1 296	2,0	134 409	2 895	2,2
Svensk låglandsboskap	90 821	2 769	3,0	88 950	2 150	2,4	179 771	4 919	2,7
Svensk kullig boskap	560	13	2,3	562	6	1,1	1 122	19	1,7
Svensk Jersey boskap	1 103	70	6,3	1 162	31	2,7	2 265	101	4,5
Svensk Ayrshire boskap	321	12	3,7	353	9	2,5	674	21	3,1
Hereford	12 390	211	1,7	12 092	192	1,6	24 485	403	1,6
Charolais	12 961	257	2,0	12 860	194	1,5	25 821	451	1,7
Aberdeen Angus	3 487	72	2,1	3 363	78	2,3	6 850	150	2,2
Limousin	2 059	43	2,1	2 112	42	2,0	4 171	85	2,0
Simmental	7 299	130	1,8	6 983	82	1,2	14 282	212	1,5
Highland Cattle	2 108	57	2,7	2 081	54	2,6	4 189	111	2,6
Blonde D'Âquitaine	411	11	2,7	503	8	1,6	914	19	2,1
Rödkulla	395	4	1,0	436	5	1,1	831	9	1,1
Fjällko	981	17	1,7	995	9	0,9	1 976	26	1,3
Korsningar/Övriga raser	70 405	1 413	2,0	67 563	1 008	1,5	137 968	2 421	1,8
Totalt									
2008	274 681	6 678	2,4	265 047	5 164	1,9	539 728	11 842	2,2
2007	268 851	6 078	2,3	256 226	4 788	1,9	525 077	10 866	2,1
2006	279 584	6 568	2,3	265 223	5 026	1,9	544 807	11 594	2,1
2005	279 843	6 791	2,4	265 646	5 051	1,9	545 489	11 842	2,2
2004	287 333	6 373	2,2	273 445	4 793	1,8	560 778	11 166	2,0
2003	286 921	6 128	2,1	273 781	4 785	1,7	560 702	10 913	1,9
2002	287 734	6 926	2,4	276 564	4 850	1,8	564 298	11 776	2,1
2001	294 064	8 045	2,7	281 831	4 990	1,8	575 895	13 035	2,3

Källa: Jordbruksverkets centrala djurdatabas (CDB)

3a. Sjuklighet hos mjölkcor efter besättningsstorlek och sjukdom, procent av alla djur ingående i kokontrollen 2008/09

3a. Occurrence of disease in dairy cows according to herd size and disease, percentage of all animals included in the control 2008/09

	Genomsnittlig besättningsstorlek under kontrollåret								Totalt
	-24,9 49,9	25,0- 49,9	50,0- 74,9	75,0- 99,9	100,0- 149,9	150,0- 199,9	200,0- 299,9	300,0-	
Sjukdom									
Förlossningshjälp	0,8	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3	0,5
Kalvningsförämning	4,1	3,9	3,5	3,1	3,2	2,6	2,3	2,2	3,3
Kvarbliven efterbörd	1,3	1,0	1,0	1,1	1,1	1,5	1,2	1,5	1,1
Acetonemi	2,3	1,6	1,1	0,7	0,5	0,7	0,5	0,3	1,0
Juverinflammation	14,7	14,3	13,4	14,3	14,8	14,3	14,3	17,5	14,3
Spenskada	0,6	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,3
Övriga sjukdomar	14,0	11,6	12,2	12,3	13,2	14,2	11,9	14,9	12,6
Samtliga sjukdomar									
Kontrollåret 2008/09	37,7	33,3	32,0	32,1	33,5	33,8	30,7	36,9	33,1
Kontrollåret 2007/08	35,6	32,0	30,8	32,9	32,2	32,5	34,1	37,6	32,4
Kontrollåret 2006/07	34,7	34,0	34,0	34,0	34,4	31,9	35,3	43,6	34,3
Kontrollåret 2005/06	35,6	34,9	33,6	35,1	31,8	29,5	36,9	38,8	34,1

Källa: Kokontrollen, Svensk Mjök

3b. Sjuklighet hos mjölkcor efter ras och sjukdom, procent av alla djur ingående i kokontrollen 2008/09

3b. Occurrence of disease in dairy cows according to breed and disease, percentage of all animals included in the control 2008/09

	Ras					Totalt
	Svensk röd och vit boskap (SRB)	Svensk låglands- boskap (SLB)	Svensk kullig boskap (SKB)	Svensk Jersey boskap (SJB)	Övriga raser	
Sjukdom						
Förlossningshjälp	0,4	0,5	0,7	0,4	0,4	0,5
Kalvningsförämning	2,9	3,5	4,3	6,1	2,7	3,2
Kvarbliven efterbörd	1,0	1,2	0,5	0,6	0,8	1,1
Acetonemi	1,0	1,0	2,0	1,1	0,9	1,0
Juverinflammation	12,3	16,0	13,5	14,9	11,5	14,2
Spenskada	0,3	0,3	0,4	0,3	0,2	0,3
Övriga sjukdomar	11,4	13,6	12,3	14,6	10,7	12,7
Samtliga sjukdomar						
Kontrollåret 2008/09	29,5	36,1	32,8	38,5	26,8	32,7
Kontrollåret 2007/08	28,7	36,1	32,3	33,1	26,8	32,4

Källa: Kokontrollen, Svensk Mjök

4. Fördelning av kolikfall hos häst i procent under årets månader, 2008

4. Seasonal distribution of colic cases in horses in percent, 2008

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Summa procent
Region													
Götaland	12	11	11	10	8	5	5	6	6	8	10	9	100
Svealand	11	10	9	9	9	5	4	6	8	9	10	10	100
Norrland	14	7	10	7	8	4	4	5	8	12	9	11	100
Hela riket													
2008	12	10	10	9	8	5	5	6	7	9	10	9	100
2007	11	11	10	9	9	5	5	5	5	9	11	10	100
2006	11	10	11	9	8	6	4	5	6	8	10	11	100
2005	9	9	9	8	8	5	4	5	6	10	13	13	100

Källa: Jordbruksverkets djursjukdatabas

Anm. De diagnoser som har sammanförts under begreppet kolik i redovisningen är förstoppningar, inkarcerationer, omvridningar, smärta från buken samt alla diagnoser där ”kolik” ingår i beskrivningen. Materialet är hämtat från veterinärernas rapporterade journalföring.

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Den redovisade statistiken avser att belysa djurhälsan hos fyra djurslag inom animalieproduktionen. Statistiken omfattar följande:

- Orsaker till antibiotikabehandling för häst, nöt, gris och får
- Kalvdödlighet hos olika nötkreatursraser
- Sjuklighet hos mjölkkor i besättningar av olika storlek samt efter ras
- Fördelning av kolikfall hos häst, årstidsvariationer

Definitioner och förklaringar

Acetonemi betyder ”aceton i blodet” och drabbar framför allt kor som mjölkar mycket. Om det inte finns tillräckligt av lättsmälta kolhydrater i fodret medför det en negativ energibalans och kroppen börjar snabbt bryta ned fett. Nedbrytningsprodukterna påverkar kons hälsa och hon får dålig aptit. Därmed förvärras tillståndet och det leder ofta till att kon måste behandlas av veterinär.

Inkarceration. När en del av en tarm kommer i kläm och blodcirkulationen i tarmväggen hindras uppstår en inkarceration vilket är ett allvarligt tillstånd.

Kontrollår. För mjölkbesättningar som är med i kokontrollen börjar ett kontrollår 1 september och slutar 31 augusti året därpå. Under ett kontrollår gör man regelbundna mätningar av mjölkens mängd och innehåll. De allra flesta mjölkproducenter är med i kontrollen.

Lymfangit eller lymfkärlsinflammation drabbar framför allt hästar med diffust svullna ben som följd. Oftast är de bakomliggande orsakerna yttre skador eller infektioner.

Så görs statistiken

Statistik över orsaker till allmänbehandling med antibiotika samt statistik över kolikfall hos häst

Den statistik som redovisas bygger på bearbetningar av Jordbruksverkets djursjukdatabas som är en del av det s.k. vet@ systemet. Databasen innehåller inrapporterade uppgifter från veterinära förrättningar. Veterinärerna kan välja blankettrapportering eller att överföra uppgifterna elektroniskt. Blanketterna scannas vid Jordbruksverkets CDB-enhet i Söderhamn. All djursjukdata samlas sedan i Jordbruksverkets vet@system.

Ett analysverktyg med avancerade sökfunktioner (vet@ Webb) kan användas via webben för att ta fram statistik ur Jordbruksverkets djursjukdatabas. Behörigheter har delats ut till veterinärer, länsstyrelser, branschorganisationer och Sveriges lantbruksuniversitet. Med behörigheterna följer begränsningar för vilka data som kan ses. Ansvarig för administrationen på Jordbruksverket är ”Enheten för veterinära frågor” på ”Avdelningen för djurskydd och hälsa”. Ytterligare ett analysverktyg (DAWA) är under utveckling. Verktiget har nyligen gjorts tillgängligt för länsstyrelserna. Även övriga intressenter inklusive lantbrukare kommer att få tillgång till DAWA, när det utvecklas vidare.

Statistik över kalvdödlighet

Uppgifter om kalvdödighet bygger på bearbetningar av Jordbruksverkets centrala djurdata (CDB).

Statistik över sjuklighet hos mjölkkor

De redovisade uppgifterna baseras ursprungligen på veterinärernas journalföring som inrapporterats till Jordbruksverkets djursjukdatabas. Därifrån har sedan uppgifterna förts över till branschorganisationen Svensk Mjök vars bearbetningar ligger till grund för statistiken.

Vid överföring av data till Svensk Mjök sker en avidentifiering med avseende på behandlande veterinär.

Statistikens tillförlitlighet

Djursjukdatans kvalitet

Kvaliteten på djursjukdata beror dels på hur den är inrapporterad och dels på *om* den är inrapporterad. Det finns ett visst mörkertal med veterinärer som inte rapporterar in sina veterinärbehandlingar. Dessutom kan det finnas fel i inrapporterad data, som t.ex. fel djurslag, fel diagnoser etc. Vissa felaktigheter kan upptäckas via automatiska valideringar som all data genomgår innan den tillåts att gå vidare. Fel som upptäcks av veterinärerna själva kan rättas i efterhand av systemadministrationen. Felen bedöms ändå som sällsynta och statistik baserad på djursjukdatabasen kan anses som tillförlitlig i alla avseenden utom när det gäller mängden data som kommer in.

Från distriktsveterinärerna rapporteras allt. Från en del privatpraktiserande veterinärer finns det brister. Det innebär att det är svårt att ta fram tillförlitliga frekvenser av olika sjukdomar och symtom. Man bör också vara medveten om de olika rapporteringskraven för olika djurslag. Mest fullständig är nötkreatursrapporteringen. Den omfattar även djuridentitet. Det finns ett starkt intresse även hos lantbrukarna att veterinären rapporterar fullständigt då statistik och nyckeltal tas fram av näringens organisationer med hjälp av djursjukdatabasrapporteringen.

Säkerhet och sekretess

Systemförvaltarna har utbildning i säkerhets- och sekretessfrågor som berör arbete på en statlig myndighet. Flera tekniska lösningar ska garantera att inga data försvinner eller ändras. En allmän princip är att inga uppgifter lämnas ut som kan skada enskilda personer eller företag. Tillämpat på vet@ systemet innebär det att varken uppgifter om enskilda distriktsveterinärers eller privatpraktiserande veterinärers verksamhet lämnas ut till andra än till uppgiftslämnarna själva. Undantagna i sammanhanget är länsveterinärerna som även kan få del av uppgifter om enskilda veterinärer i sitt län samt att distriktsveterinärer kan se viss information som de gemensamt har skapat inom den egna verksamheten.-

Uppgifter från CDB

Uppgifter från CDB täcker alla nötkreatur i landet.

Bra att veta

Ca 500 veterinärer anställda i den statliga Distriktsveterinärorganisationen rapporterade in djursjukdata under 2007 avseende lantbruksdjur. Ungefär 320 privatpraktiserande veterinärer har under samma tid också rapporterat motsvarande data. En mindre del av de privata veterinärerna har heltidsverksamhet med lantbrukets djur.

Antalet hästar och får i landet är i ökande medan grisar och nötkreatur minskar.

I mjölkkobesättningar ökar antalet kor per besättning medan antalet besättningar minskar. I början av 1980-talet var medelkoantalet per besättning ca 20 stycken och nu är det omkring 60.

Annan statistik

Mängderna av antibiotikasubstanser som används inom djurhållningen redovisas årligen av Jordbruksverket. Rapporten som heter "Djurläkemedelsanvändning" kan nås via Jordbruksverkets webbplats under ämnesområdet "Veterinär".

Husdjur (serie JO 20 och JO 23, Statistiska meddelanden) finns under Statistik på Jordbruksverkets webbplats.

Elektronisk publicering

Detta Statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats <http://www.jordbruksverket.se> under Statistik samt på SCB:s webbplats <http://www.scb.se> under Jord- och skogsbruk, fiske.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild [Beskrivning av statistiken](#).

In English

Summary

Reasons for general treatment with antibiotics

The most common reason for treatment of cattle and sheep is mastitis (udder inflammation). For horses, lesions and other injuries are the most common reasons for treatment with antibiotics, while pigs are treated for lameness and other symptoms occurring in joints and hooves.

Calf mortality among different breeds of cattle

The table is organised after sex and breed and shows the number of calves that die within a month after birth. Mortality is generally somewhat higher for bull-calves than for cow-calves.

Frequency of disease in dairy herds of various sizes

Comparisons between different herd sizes have been made regarding the occurrence of a number of diseases. Milk fever and ketosis decrease with increasing herd size, while mastitis and other diseases increase. A relationship might be suspected between those diseases showing an increase within larger herds and an increase in infection pressure due to many animals being held in the same building. The diseases showing the most apparent decrease in large herds are feeding related. One can assume that a larger number of technological solutions are available for optimization and control of feeding in larger herds.

A few diseases show small variation between the different herd sizes, these are: retention of afterbirth, teat injuries and delivery problems.

Frequency of disease in dairy herds from different breeds

Swedish Friesian have the largest number of diseases compared to other breeds.

Occurrence of colic in horses – seasonal variations

A monthly comparison of colic cases has been compiled for the three regions in Sweden: Götaland (south of Sweden), Svealand (middle) and Norrland (north). The extent of colic cases is markedly low during the summer months. The diagnoses included in the term colic are impaction colic (constipation), incarceration colic, displacement colic, abdominal pain as well as all other diagnoses that include the term “colic.”

These statistics are primarily based on veterinary reports submitted to the Swedish Board of Agriculture. The national industry organisation *Svensk Mjök* (Swedish Dairy Association) has compiled the data for “Frequency of disease in dairy herds of various sizes,” while information for “Calf mortality among different breeds of cattle” was collected from the central animal database where every cattle owner reports animal transports, births and deaths.

List of tables

Explanation of symbols	8
1. The most common reasons for general treatment with antibiotics, percentage of all reported treatments during 2005, 2006 and 2007	9

2. Number of (liveborn) calves that die within one month of birth, ordered according to breed and sex, 2008	10
3a. Occurrence of disease in dairy cows according to herd size and disease, percentage of all animals included in the control 2008/09	11
3b. Occurrence of disease in dairy cows according to breed and disease, percentage of all animals included in the control 2008/09	11
4. Seasonal distribution of colic cases in horses in percent, 2008	12

List of terms

Andel, procent	Share, percentage
Antal behandlade djur	Number of treated animals
Antal kalvar som dött under första levnads månaden	Number of calves that died during their first month in life
Diarré sjukdomar	Diarrhoea diseases
Fjällko	Swedish Mountain cattle
Får	Sheep
Förlossningshjälp	Help during delivery
Genomsnittlig besättningsstorlek under kontrollåret	Average herd size during the control year
Gris	Pig
Hela året	All year
Hälta samt symptom från leder och klövar	Lameness and symptom from joints and hooves
Häst	Horse
Juver- eller livmoderinflammation	Mastitis or inflammation in the uterus
Juverinflammation	Mastitis
Kalvningsförlamning	Milk fever
Kolikfall	Cases of colic
Komplikationer vid dräktighet och förlossning	Complications during pregnancy and delivery
Kontrollåret	Year of control
Korsningar/Övriga raser	Crossbreds/other
Kvarbliven efterbörd	Retention of foetal membranes
Kvigkalv	Heifer-calf
Nöt	Cattle
Ras	Breed
Rödkulla	Swedish Red Poll
Samtliga sjukdomar	All diseases
Sjukdom	Disease
Sjukdomar i andningsorgan	Respiratory organ diseases
Skador	Injuries

Spenskada	Teat injuries
Svensk Ayrshire boskap	Swedish Ayrshire
Svensk Jersey boskap	Swedish Jersey
Svensk kullig boskap	Swedish Polled Cattle
Svensk låglandsboskap	Swedish Friesian
Svensk röd och vit boskap	Swedish Red and White
Tjurkalv	Bull-calf
Totalt	Total
Totalt antal födda	Total number born
Övriga	Other causes
Övriga sjukdomar	Other diseases